

Lakiosasto/Minna Levander

16.9.2021

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus

Hallituksen esitys laiksi eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta (HE 103/2021 vp)

Eläkeoikeuden siirto Euroopan unionin eläkejärjestelmästä Suomen työeläkejärjestelmään edellyttää, että henkilö on siirtänyt aiemmin Suomessa karttuneen eläkeoikeutensa Euroopan unionin eläkejärjestelmään. Lakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että Euroopan unionin henkilöstöasetuksen soveltamisalaan kuuluva henkilö, jolle ei ole syntynyt oikeutta eläkkeeseen Euroopan unionin palveluksessa, voisi siirtää koko Euroopan unionin eläkejärjestelmässä karttunutta eläkeoikeutta vastaavan vakuutusmatemaattisen arvon Suomen työeläkejärjestelmään. Edellytyksenä tälle siirrolle on, että henkilöllä olisi Suomen työeläkejärjestelmässä vakuutettuja työ- tai ansiotuloja, joiden perusteella henkilölle on syntynyt oikeus kuukausittain maksettavaan eläkkeeseen.

Ehdotuksen tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa Euroopan unionin palveluksessa työskennelleen henkilön eläkeoikeuksien siirtämistä Suomen työeläkejärjestelmään. Esityksessä lakiin on ehdotettu tehtäväksi myös eräitä lainsäädäntötekniisiä ja säädöshuollollisia muutoksia, joiden tavoitteena on ajanmukaistaa sääntelyä.

Eläketurvakeskuksen kanta

Lailla eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä (165/1999) on toteutettu Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavan henkilöstöasetuksen mukainen siirtojärjestelmä Suomessa. Lain 2 luku koskee eläkeoikeuden siirtoa Suomen työeläkejärjestelmästä Euroopan unionin eläkejärjestelmään ja eläkesiirtolain 3 luvussa säädetään henkilön oikeudesta palauttaa eläkeoikeus Euroopan unionin eläkejärjestelmästä Suomen työeläkejärjestelmään, jos henkilöllä ei ole oikeutta eläkkeeseen unionin eläkejärjestelmästä.

Eläkesiirtolaissa edellytetään eläkeoikeuksien siirtoa ensin Suomen työeläkejärjestelmästä unionin järjestelmään, jotta oikeuksien palauttaminen olisi myöhemmin mahdollista. Eläkeoikeuksien siirtäminen unionin järjestelmästä Suomen työeläkejärjestelmään ei ole ollut mahdollista EU:n palveluksessa määräaikaissä tehtävissä työskenteleville henkilöille, koska eläkeoikeuksien siirto Suomesta on edellyttänyt virkamiehen vakinaistamista EU:ssa.

EU:n toimielinten palveluksessa määräaikaissä tehtävissä työskentelynsä päättäneet henkilöt ovat viime vuosina olleet yhteydessä

Lakiosasto/Minna Levander

16.9.2021

Eläketurvakeskukseen ja tuoneet esiin tarpeen säännösten muuttamiselle siten, että myös heillä olisi mahdollisuus siirtää EU:n järjestelmässä karttunut eläkeoikeus Suomen lakisääteiseen työeläkejärjestelmään. Eläketurvakeskuksen näkemyksen mukaan ehdotettu muutos parantaa näiden määräaikaissa tehtävissä työskennelleiden henkilöiden oikeusasemaa ja turvaa heidän eläkeoikeuksiaan.

Unionin tuomioistuin on keväällä 2021 antamassaan ratkaisussaan arvioinut EU:n henkilöstösääntöjen eläkesiirtoa koskevan liitteen VIII artiklan 11 kohtaa 1. Unionin tuomioistuin on todennut ratkaisussaan, että 11 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että vanhuuseläkeoikeuksien vakuutusmatemaattisen arvon siirtoa voivat hakea sekä sellaiset virkamiehet ja sopimussuhteiset toimihenkilöt, jotka tulevat ensimmäistä kertaa kansallisen viranomaisen palvelukseen heidän työskenneltyään unionin toimielimessä, että myös sellaiset virkamiehet ja sopimussuhteiset toimihenkilöt, jotka palaavat kansallisen viranomaisen palvelukseen sen jälkeen, kun he ovat työskennelleet unionin toimielimessä ollessaan vapautettuja tehtävistään tai virkavapaalla henkilökohdaisista syistä. Unionin tuomioistuimen ratkaisussa todetun linjauksen valossa Suomen kansallisen eläkesiirtoa koskevan lainsäädännön muuttaminen hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla on Eläketurvakeskuksen mielestä perusteltua.

Eläketurvakeskus toteaa lopuksi, että esityksessä ehdotetut sisällölliset ja lainsäädäntötekniset muutokset ovat perusteltuja. Ehdotus selkeyttää Euroopan unionin palveluksessa työskennelleen henkilön eläkeoikeuksien siirtämistä Suomen työeläkejärjestelmään.